

De wet, 3 artsen, een dode vrouw, 12 juryleden

De verdediging van de drie artsen die deze week terecht staan in het assisenproces over euthanasie denkt er anders over, en ook de familie vroeg het niet, maar het is een goeie zaak dat een volksjury zich moet buigen over één concreet geval waar het mogelijk fout liep. Euthanasie bij psychiatrische patiënten is nog altijd niet uitgediscussieerd. Onvermijdelijk vormt de manier waarop de euthanasiewet intussen wordt toegepast het voorwerp van de debatten. Als die sereen verlopen, vormt assisen hier zelfs een wat onverwacht extra podium voor burgerdemocratie.

Zo bewijst het bijna afgeschafte assisenhof misschien zijn nut. Assisen is hopeloos omslachtig, traag en duur, en vaker dan bij professionele rechters leidt het tot discutabele rechtspraak. Maar het is theater waarin voor het grote publiek gedebatteerd wordt over intenties, nuances en veel tegenstrijdigheden, en waarin gewone burgers schuld en boete wegen. Het assisenhof is dus een beloftevolle setting om de grijze zones in kaart te brengen die bij euthanasie zijn ontstaan.

In 2010 kreeg Tine Nys (38) euthanasie voor ondraaglijk psychisch lijden. Die euthanasie werd klungelig uitgevoerd. Fundamenteler is dat haar familie betwijfelt of ze was uitbehandeld. Het Gentse gerecht zet de uitvoerende arts, haar huisarts en de adviserende psychiater in de beklaagdenbank voor vergiftiging.

Dat is een ongewoon drastische beslissing, in schril contrast met de geheimhouding waarop artsen in tuchtprocedures bij de Orde kunnen rekenen. Maar in fundamenteel gecontesteerde gevallen zoals dit, is er reden voor openbaarheid. De wet en de aanvaarding van euthanasie zal dit proces niet terugdraaien. Maar het kan een toetssteen worden. Zo'n geaccepteerde praktijk is euthanasie na bijna twintig jaar wettelijke regeling dat artsen en patiënten er vrijer mee omgaan. Het is niet meer louter de noodrem voor wanneer alle behandelingen uitbehandeld zijn. Patiënten houden euthanasie ook voor ogen als een vervroegde exit wanneer ze verder behandelen niet opportuun meer vinden. Bij psychiatrisch lijden laat dat veel ruimte voor interpretatie. Voor velen, ook in de psychiatrische zorg, te veel ruimte. Dat speelt ook in dit proces. Wellicht is Tine Nys zelf op zoek gegaan tot ze een arts vond die bereid was haar euthanasie te verlenen.

Tien jaar na de feiten moet dit proces dus niet draaien over de vraag of de artsen celstraffen verdienen. Daarvoor zijn de feiten te subtiel. Maar het is uitkijken naar hoe toonaangevende strafpleiters de praktijk toetsen aan de controversieelste onder de ethische wetten. En wat twaalf burgers daar dan van maken.